

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.009.02.2016

P/16/099

01853016

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wystąpienie pokontrolne z dnia 20 maja 2016 r., zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 7 lipca 2016 r. (KPK-KPO.443.108.2016)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Adrian Gosk – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/2/2016 z dnia 7 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Miejskie Gimnazjum Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Zambrowie („Gimnazjum”), ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 6A, 18-300 Zambrów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ryszard Ogrodnik – Dyrektor Gimnazjum ¹

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą³ Gimnazjum nie zapewniło uczniom w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków nauczania.

Zajęcia szkolne rozpoczynały się o podobnej porze, realizowano je z reguły w zbliżonym dziennym wymiarze, a długość przerw międzylekcyjnych umożliwiała uczniom krótki odpoczynek, jednak w planach lekcji zbadanych oddziałów stwierdzono przypadki lokowania na ostatnich godzinach lekcyjnych przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji oraz nie uwzględniono zasady naprzemiennego rozmieszczania zajęć o różnym stopniu trudności i charakterze.

Gimnazjum nie zapewniło również w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów. Większość pomieszczeń i terenu wokół szkoły utrzymywano w wymaganym stanie sanitarno-technicznym oraz zadbano o odpowiednie warunki spożywania posiłków. Nie umieszczono zaś w widocznym i łatwo dostępnym miejscu planu ewakuacji oraz nie zapewniono pełnego ogrodzenia terenu szkoły.

Ponadto Gimnazjum nie wywiązało się z obowiązku zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych oraz skutecznej ochrony uczniów przed nieodpowiednimi treściami w udostępnionym Internecie.

Uczniom zapewniono dostęp do gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Poszkodowani w wypadkach uczniowie każdorazowo uzyskiwali niezbędną pomoc i opiekę, a o zdarzeniach powiadamiano ich opiekunów. Nie dochowano natomiast wymogów dotyczących zgłoszenia wypadków pracownikowi służby bhp, organowi prowadzącemu i radzie rodziców. Nie powoływano także zespołów powypadkowych oraz nie sporządzano pełnej wymaganej dokumentacji powypadkowej. Zastrzeżenia NIK dotyczą również niepełnego i/lub przeterminowanego wyposażenia większości apteczek szkolnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja procesu nauczania w Gimnazjum

Opis stanu faktycznego

1.1. Według danych z systemu informacji oświatowej na dzień 30 września 2015 r., do Gimnazjum uczęszczało 508 uczniów, w tym 58 spoza obwodu. W roku szkolnym

¹ Ryszard Ogrodnik jest Dyrektorem Gimnazjum od 1 września 2001 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Rok szkolny 2015/2016 (do 16 maja 2016 r.).

2015/2016 w szkole funkcjonowało 21 oddziałów, do których zapisanych było od 13 do 29 uczniów.
(dowód: akta kontroli str. 3-4)

1.2. Analiza planów zajęć 12 losowo wybranych oddziałów⁴ wykazała, iż:

- we wszystkich oddziałach zajęcia w poszczególnych dniach tygodnia rozpoczynały się o podobnej porze, a w dziewięciu zbliżony był także dzienny wymiar zajęć (różnice nie przekraczały jednej godziny),
- w pięciu oddziałach w żadnym dniu tygodnia nie wystąpiło skumulowanie przedmiotów wymagających pracy statycznej i zwiększonej koncentracji, tj. matematyki, fizyki bądź chemii,
- w żadnym oddziale przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji nie zaplanowano wyłącznie na początku lub w środku dnia oraz naprzemiennie z tzw. przedmiotami „lekkimi”,
- przerwy między zajęciami wynosiły od 10 do 15 minut (dłuższe przerwy przewidziano codziennie po czwartej i piątej godzinie lekcyjnej),
- w ośmiu różnica w dziennym wymiarze zajęć w poszczególnych dniach tygodnia przekraczała jedną godzinę lub w niektóre dni tygodnia skumulowano przedmioty wymagające pracy statycznej i zwiększonej koncentracji (matematykę, fizykę, chemię), podczas gdy w innych dniach zaplanowano wyłącznie mniej obciążające zajęcia,
- we wszystkich oddziałach wystąpiły przypadki łączenia przedmiotów wymagających pracy statycznej i zwiększonej koncentracji w dwugodzinnych blokach bądź ich lokowania na ostatnich godzinach (po piątej godzinie lekcyjnej).

(dowód: akta kontroli str. 5-16)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, iż przy konstruowaniu planu lekcji korzysta z posiadanego oprogramowania informatycznego. Zawsze stara się kierować higieną pracy ucznia i uwzględnia wszystkie czynniki. W Gimnazjum nie ma już przedmiotów występujących w szkole podstawowej i nie jest w stanie zawsze zapobiec tego typu sytuacjom. W ocenie Dyrektora obecna sytuacja jest znacznie lepsza niż przed laty, gdyż aktualnie w szkole nie funkcjonuje dwuzmianowość.
(dowód: akta kontroli str. 161)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W Gimnazjum plany zajęć dydaktyczno-wychowawczych wszystkich zbadanych oddziałów nie w pełni uwzględniały potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, a przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji lokowano po sobie lub też na końcu dnia. Mając na względzie wyrażony w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵ i rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutowych publicznych przedszkola oraz publicznych szkół⁶ postulat organizacji nauczania z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia i higieny pracy, NIK zwraca uwagę na potrzebę dążenia przez Dyrektora do optymalnego układania tygodniowego rozkładu zajęć, uwzględniającego równomierne obciążenie uczniów.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole

Opis stanu
faktycznego

2.1. Stosownie do wymogów art. 67 ust. 1 pkt 2-3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷, w roku szkolnym 2015/2016 Gimnazjum zapewniało uczniom możliwość codziennego korzystania z biblioteki wraz z czytelnią (czynnej od 8.00 do 14.00, zaś w środy do 15.00) oraz ze świetlicy (zajęcia świetlicowe odbywały się według semestralnego planu pracy, w wymiarze od jednej do czterech godzin lekcyjnych, w pomieszczeniach stołówki szkolnej bądź biblioteki). Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, iż organizacja świetlicy szkolnej dostosowana jest do potrzeb uczniów, a charakter

⁴ Klasy A-D na wszystkich poziomach nauczania.

⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm. dalej rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁶ Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.

prowadzonych zajęć oraz wiek uczniów powodują, iż nie ma potrzeby wydzielania niezależnego pomieszczenia świetlicowego. Najczęściej opieki wymagają pojedyncze osoby, które nie decydują się na powrót do domu po zakończeniu lekcji i oczekują w szkole na dodatkowe zajęcia, w szczególności treningi sportowe. Opieka zorganizowana jest w taki sposób, aby kadra biblioteki i świetlicy wzajemnie się uzupełniała, a młodzież mogła w bezpieczny sposób poczekać na przyjazd opiekunów albo na kolejne zajęcia. Dyrektor dodał, że codziennie od 14.30 do 17.00 w Gimnazjum funkcjonuje świetlica socjoterapeutyczna, która również zapewnia opiekę każdemu chętnemu uczniowi.

(dowód: akta kontroli str. 17-34, 40-52, 161-162)

Zgodnie z wymogami określonymi w § 31 ust. 4 i 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, Gimnazjum zapewniło uczniom bezpieczne i higieniczne warunki realizowania zajęć wychowania fizycznego. Szkoła posiadała halę sportową z dwoma dodatkowymi pomieszczeniami służącymi do treningów tenisa stołowego, gimnastyki i fitness wraz z zapleczem sanitarnym (nie korzystano z korytarzy bądź innych pomieszczeń zastępczych). Gimnazjum nie posiadało własnych zewnętrznych obiektów sportowych, jednak w zależności od warunków pogodowych i aktualnego zapotrzebowania, uczniowie korzystali (w oparciu o postanowienia umów zawartych przez Gimnazjum z miejscowym klubem sportowym oraz pływalnią miejską) z bezpośrednio sąsiadujących ze szkołą obiektów, tj. bieżni lekkoatletycznej, boiska do piłki nożnej ze sztuczną murawą, boiska wielofunkcyjnego, lodowiska oraz basenu. Zainstalowane (na stałe) na ww. obiektach urządzenia sportowe i rekreacyjne pozostawały we właściwym stanie technicznym. Umieszczono przy nich tablice informujące o zasadach bezpiecznego użytkowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, a także o możliwości korzystania z nich wyłącznie pod nadzorem dorosłych. Szkoła zapewniała młodzieży szeroki wybór sprzętu sportowego, będącego w dobrym stanie użytkowym.

(dowód: akta kontroli str. 17-38, 53-64, 160, 171-172)

2.2. Teren Gimnazjum zasadniczo spełniał wymogi dotyczące bezpieczeństwa, określone w § 7 ust. 1-4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Został on oświetlony i w większości ogrodzony (poza ok. 50 metrowym fragmentem terenu od strony Centrum Kultury w Zambrowie, co szerzej omówiono w dalszej treści wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Uwagi dotyczące badanej działalności*). Wychodzące zaś szlaki komunikacyjne zabezpieczono przed bezpośrednim wyjściem na jezdnię, a otwory kanalizacyjne studzienek lub inne zagłębienia terenu zostały zabezpieczone. Nawierzchnia większości dróg i przejść była równa. Wyjątek stanowiła powierzchnia placu przed wejściem do szkoły oraz sąsiadującego z nim parkingu, co szerzej przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Ustalono nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 17-34)

Pomieszczenia szkolne spełniały większość wymogów dotyczących bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu młodzieży. Zgodnie z § 5 ust. 2 oraz § 16 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwały, zabezpieczono przestrzeń między biegami schodów, stopnie schodów wykonano z materiałów nieśliskich, a balustrady doposażono elementami przeciwdziałającymi zsuwaniu się po nich. Pozostałe pomieszczenia Gimnazjum, do których wzbroniony był dostęp osób nieuprawnionych, zostały odpowiednio oznakowane i zabezpieczone. We wrześniu 2015 roku, stosownie do wymogu § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁸, przeprowadzono próbną ewakuację uczniów i personelu szkoły w trakcie, której nie doszło do nieprawidłowości (czas ewakuacji wyniósł 4 minuty i 20 sekund). W widocznym i łatwo dostępnym miejscu nie umieszczono natomiast planu ewakuacji, co szerzej omówiono w dalszej części pokontrolnego, w sekcji *Ustalono nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 17-34, 132-135, 143-144)

⁸ Dz. U. Nr 109, poz. 719.

2.3. Zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia, w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniono ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej, a urządzenia znajdujące się w tych pomieszczeniach były czyste i sprawne technicznie. (dowód: akta kontroli str. 17-34)

2.4. Stan techniczny wyposażenia pracowni oraz dostosowanie mebli edukacyjnych do wymogów ergonomii (oceniono 258 stanowisk pracy uczniów) w ocenie Inspekcji Sanitarnej⁹ były prawidłowe. Wykorzystywane w Gimnazjum wyposażenie posiadało stosowne atesty lub certyfikaty. Odświeżenia wymagały jednak ściany i sufity w łazience na I piętrze, na korytarzu II piętra oraz na klatkach schodowych, co szerzej opisano w dalszej treści wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 35, 152, 165-169)

2.5. Powierzchnie sal lekcyjnych wszystkich 12 analizowanych oddziałów¹⁰ zapewniały odpowiednie warunki nauki. Średnio na jednego ucznia przypadało od 2,10 m² do 3,73 m². Uwag do stanu sanitarno-higienicznego sal lekcyjnych nie zgłosiła również Inspekcja Sanitarna.

(dowód: akta kontroli str. 3-4, 165-169)

2.6. Zgodnie z art. 67a ust. 1 ustawy o systemie oświaty oraz § 10 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, Gimnazjum zorganizowało bezpieczne i higieniczne warunki żywienia uczniów. Gorące posiłki przygotowywano na zapleczu kuchennym, a młodzież spożywała je w stołówce szkolnej, na dwóch 15 minutowych przerwach. Na korytarzu szkolnym umieszczono automat ze zdrową żywnością (wody, soki, chipsy owocowe). Inspekcja Sanitarna nie zgłosiła uwag do stanu sanitarnego zaplecza kuchennego i stołówki szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 17-34, 161, 165-169)

2.7. Inspekcja Sanitarna nie zgłosiła uwag do zabezpieczenia bądź stanu sanitarnego pozostałych pomieszczeń Gimnazjum.

(dowód: akta kontroli str. 17-34, 165-169)

2.8. Gimnazjum wydzieliło pomieszczenie do zmiany przez uczniów odzieży wierzchniej oraz obuwia (bezpłatna szatnia szkolna z wieszakami i ławeczkami). Uczniom w Gimnazjum nie zapewniono natomiast możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych (nie wyznaczono takich miejsc), co szerzej omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*. Z ustaleń Inspekcji Sanitarnej¹¹ wynika, iż ciężar plecaków 223 uczniów z 257 zbadanych (86,8%) nie przekraczał 10% ich masy ciała, 32 uczniów (12,5%) wynosił od 10% do 15% masy ciała, a u dwóch (0,7%) przekraczał 15%.

Z wyjaśnień Dyrektora Gimnazjum wynika, że podejmowano inne działania zmierzające do obniżania wagi plecaków uczniowskich. Zapewniano m. in. szereg książek wspierających proces dydaktyczny (w tym słowników, atlasów, zbiorów zadań), dysponowano pojedynczymi egzemplarzami podręczników przedmiotowych oraz stopniowo wprowadzano tzw. e-podręczniki.

(dowód: akta kontroli str. 19, 162, 165-169)

2.9. Gimnazjum nie udostępniało uczniom sieci Wi-Fi. Młodzież miała zaś możliwość korzystania z przygotowanych dla niej 34 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu (po 15 zestawów znajdowało się w dwóch salach informatycznych, a cztery komputery umieszczono w bibliotece). Weryfikacja 14 (41,2%) wybranych komputerów potwierdziła, iż wyposażone zostały one w oprogramowanie zabezpieczające przed wyświetlaniem treści niepożądanych. Zastosowane zabezpieczenia 11 komputerów okazały się jednak nieskuteczne, bowiem nie zapewniały ochrony uczniów przed dostępem do treści, które mogły stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, co szerzej omówione zostało w dalszej części niniejszego wystąpienia, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 17-34)

Zgodnie z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi¹² w roku szkolnym 2015/2016 w Gimnazjum obowiązywał zakaz korzystania przez młodzież w czasie zajęć dydaktycznych

⁹ Wyniki kontroli Inspekcji Sanitarnej przeprowadzonej 27-29 kwietnia 2016 r. na zlecenie NIK.

¹⁰ Oddziały wskazane w pkt 1.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹¹ Wyniki kontroli Inspekcji Sanitarnej przeprowadzonej 27-29 kwietnia 2016 r. na zlecenie NIK.

¹² Zarządzenie nr 5/2006 Dyrektora Gimnazjum z 8 lutego 2006 r. w sprawie korzystania przez uczniów gimnazjum z elektronicznych środków technicznych (telefonów komórkowych i innych urządzeń multimedialnych) na terenie szkoły oraz zabezpieczenia cennych rzeczy osobistych pozostawianych w szatniach szkolnych.

ze sprzętu elektronicznego, w tym telefonów komórkowych. W czasie przerw uczniowie mieli możliwość korzystania na terenie szkoły z ww. urządzeń „do celów zgodnych z przeznaczeniem danego urządzenia”. (dowód: akta kontroli str. 110-111)

2.10. Gimnazjum w wymaganym zakresie zapewniało uczniom pomoc przedlekarską. Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty, uczniowie mieli możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, znajdującego się w budynku szkoły. Był on czynny w godz. od 8.00 do 15.00 i obsługiwany przez higienistkę szkolną.

Stosownie do § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, sekretariat, pokój nauczycielski, pokój nauczycieli w-f, pomieszczenie pracowników obsługi, kuchnię, pracownię chemiczną oraz pracownię fizyki zaopatrzone w stacjonarne apteczki pierwszej pomocy, a w sekretariacie dodatkowo umieszczone zostały cztery apteczki przenośne. Wyposażenie apteczek było jednak niepełne, a termin przydatności większości przechowywanych opatrunków upłynął, co szerzej przedstawione zostało w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 17-35, 170, 175)

Wszyscy nauczyciele Gimnazjum posiadali przeszkolenie z udzielania pierwszej pomocy. Odbyli je w trakcie szkoleń okresowych BHP, w trakcie których tematykę udzielania pierwszej pomocy zrealizowano w wymiarze dwóch godzin.

(dowód: akta kontroli str. 71-80, 163)

2.11. Od 1 września 2015 r. do 16 maja 2016 r. na terenie szkoły odnotowano osiem wypadków – wszystkie o charakterze lekkim (większość z nich miała miejsce na zajęciach wychowania fizycznego i dotyczyła urazów kończyn). We wszystkich przypadkach w prowadzonym rejestrze odnotowano udzielenie poszkodowanym niezbędnej pomocy i opieki, a także powiadomienie opiekunów tych uczniów o zdarzeniu. Po dwóch wypadkach, których okoliczności mogły wskazywać na potencjalne zaniedbania pracowników szkoły (okoliczności pozostałych sześciu wypadków na to nie wskazywały) uruchomiono także niezbędne środki zapobiegawcze, tj. zweryfikowano stan infrastruktury oraz przeprowadzono instruktaż personelu sprząającego. O wypadkach nie powiadomiono jednak organu prowadzącego, rady rodziców oraz pracownika służby bhp, a także nie dopełniono obowiązku powołania zespołu powypadkowego i sporządzenia protokołów powypadkowych, co szerzej omówiono, w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 81-85)

2.12. Stosownie do § 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, przed rozpoczęciem roku szkolnego 2015/2016 (31 sierpnia 2015 r.) Dyrektor zweryfikował zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Gimnazjum (podpisany przez trzy osoby dokument nie zawierał uwag bądź zaleceń i 7 września 2015 r. przekazany został do organu prowadzącego). (dowód: akta kontroli str. 86-88)

2.13. Od 1 września 2015 r. do rozpoczęcia niniejszej kontroli w Gimnazjum przeprowadzona została jedna kontrola zewnętrzna dotycząca zapewnienia bezpieczeństwa i higieny na bloku żywieniowym¹³. W jej wyniku Inspekcja Sanitarna nie stwierdziła nieprawidłowości oraz nie sformułowała uwag i zaleceń. (dowód: akta kontroli str. 89-92)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Gimnazjum nie zapewniono równej nawierzchni na placu przed wejściem do szkoły oraz na sąsiadującym z nim parkingu, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Nieprawidłowość tę potwierdziły również wyniki kontroli Inspekcji Sanitarnej, przeprowadzonej od 27 do 29 kwietnia 2016 r., na zlecenie NIK. (dowód: akta kontroli str. 17-34, 165-169)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, iż oba ww. obiekty wykonano ponad 20 lat temu, najprawdopodobniej z nieodpowiednim przygotowaniem podłoża, co przyczyniło się

¹³ Ww. kontrola przeprowadzona została 20 listopada 2015 r.

do miejscowych uskoków i zapadnięć. W marcu br. została uruchomiona procedura przetargowa związana z pracami modernizacyjnymi tego terenu i najprawdopodobniej w tym roku przywrócony zostanie prawidłowy stan nawierzchni.

(dowód: akta kontroli str. 65, 162)

2. W Gimnazjum nie umieszczono planu ewakuacji, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 17-34)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, iż przeprowadzane próbne ewakuacje nie potwierdziły, aby brak planów (schematów) ewakuacji spowodował jakiegokolwiek negatywne konsekwencje, zadeklarował jednak ich wywieszenie. (dowód: akta kontroli str. 162)

3. Część sufitów i ścian w Gimnazjum (w łazience męskiej na I piętrze, na korytarzu na II piętrze oraz na klatkach schodowych) posiadało zabrudzenia oraz wymagało odświeżenia, co stanowiło naruszenie § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Nieprawidłowość tą potwierdziły również wyniki kontroli Inspekcji Sanitarnej przeprowadzonej na zlecenie NIK.

(dowód: akta kontroli str. 35, 169)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że stan ww. powierzchni nie jest w pełni zadowalający i wymaga odświeżenia, ale nie zagraża uczniom i jego remont zaplanowany został na zbliżające się wakacje. Na pewno zostanie on zrealizowany zgodnie z wytycznymi Inspekcji Sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 176)

4. W Gimnazjum nie wyznaczono miejsc, do pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, czym naruszono § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Mogło mieć to wpływ na ciężar plecaków 34 uczniów (13,2% zbadanych przez Inspekcję Sanitarną), przekraczający 10% masy ich ciała.

(dowód: akta kontroli str. 17-34, 168)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, iż młodzież nie jest zainteresowana pozostawianiem podręczników i przyborów w Gimnazjum, a szkoły nie stać na zakup kompletu dodatkowych podręczników dla wszystkich uczniów. Zakup indywidualnych szafek ze względu na koszty uzależniony jest od decyzji organu prowadzącego i obecnie żadna z miejskich szkół ich nie posiada. Młodzież ma z kolei możliwość bezpłatnego przechowania odzieży i obuwia w szatni szkolnej. Dodał, że nie otrzymywał dotąd od rodziców negatywnych sygnałów w tym zakresie. Wyjaśnił też, iż do potrzeb każdego ucznia podchodzi indywidualnie i w razie zaistnienia takich potrzeb, w porozumieniu z rodzicami, określone są indywidualne zasady wsparcia.

(dowód: akta kontroli str. 162-163, 176)

W ocenie NIK brak chętnych wynikać może z braku wiedzy uczniów o takiej możliwości, a stwierdzoną nieprawidłowość potwierdziły wyniki kontroli Inspekcji Sanitarnej, przeprowadzonej od 27 do 29 kwietnia 2016 r., na zlecenie NIK.

(dowód: akta kontroli str. 174)

5. Zainstalowane w Gimnazjum oprogramowanie zabezpieczające na 11 (spośród 14 zweryfikowanych) stanowiskach komputerowych nie zapewniało skutecznej ochrony uczniów przed dostępem do treści niepożądanych i mogło stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju młodzieży. Stanowiło to naruszenie art. 4a ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 17-34)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił ten fakt niefortunnym zbiegiem okoliczności, gdyż kontroler w trakcie weryfikacji skorzystał z innej wyszukiwarki niż użytkowane przez uczniów. Zarządził też ponowną weryfikację zabezpieczeń i odinstalowanie tej wyszukiwarki.

(dowód: akta kontroli str. 163)

Przeprowadzone w trakcie kontroli ponowne oględziny 14 losowo wybranych stanowisk komputerowych potwierdziły blokowanie dostępu do treści niepożądanych.

(dowód: akta kontroli str. 171)

6. Niepełne było wyposażenie pięciu, spośród 11 zweryfikowanych, apteczek szkolnych. Braki dotyczyły: opatrunków, bandaży, chusty trójkątnej, opaski elastycznej, koców

ratunkowych, maseczki do sztucznego oddychania, a także instrukcji o zasadach udzielania pierwszej pomocy. Ponadto na stanie siedmiu apteczek znajdowały się przeterminowane od grudnia 2015 roku opatrunki, co skutkowało nierzetelną realizacją obowiązków przewidzianych § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 17-34)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że braki w apteczkach mogły być spowodowane niezgłoszeniem potrzeby uzupełnienia niektórych asortymentów po wykorzystaniu. Dodał, że nie wiedział, iż opatrunki posiadają ustaloną datę przydatności.

(dowód: akta kontroli str. 163)

W trakcie kontroli NIK Gimnazjum zakupiło osiem kompletnych wkładów do apteczek, celem uzupełnienia ich zawartości. Przeprowadzone w trakcie kontroli ponowne oględziny 11 apteczek szkolnych potwierdziły kompletność wyposażenia.

(dowód: akta kontroli str. 93, 171-173)

7. O żadnym z ośmiu wypadków, które miały miejsce w roku szkolnym 2015/2016, nie poinformowano organu prowadzącego, rady rodziców oraz pracownika służby bhp, co stanowiło naruszenie § 41 ust. 1 pkt 2, 4 i 5 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Nie dopełniono również obowiązku powołania zespołu powypadkowego oraz sporządzenia protokołów powypadkowych, wymaganych § 43 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 81-85)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, iż wszelkie wątpliwe zdarzenia z udziałem uczniów (nie tylko wypadki) ewidencjonowane są w dokumentacji higienistki, wypadki dodatkowo w rejestrze wypadków, a w razie wątpliwości przebieg zdarzeń weryfikowany jest zapisami z monitoringu. Do tej pory błędnie interpretowano obowiązki w odniesieniu do wypadków o charakterze lekkim, jednak po ponownym zapoznaniu się z przepisami rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny Dyrektor zadeklarował zmianę praktyki w tym zakresie oraz prawidłowe prowadzenie dokumentacji powypadkowej.

(dowód: akta kontroli str. 164)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że na długości ok. 50 metrów granicy terenów szkolnych Gimnazjum (od strony Centrum Kultury w Zambrowie) nie zapewniono ogrodzenia, co nie w pełni odpowiadało wymogom bezpieczeństwa, określonym w § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że do czasu wybudowania Centrum Kultury w Zambrowie (2010 rok) istniało ogrodzenie na ww. odcinku i było zaplanowane w dokumentacji projektowej Centrum. Decyzją władz Miasta (organu prowadzącego) odstąpiono od jego realizacji do momentu wykonania modernizacji placu przed szkołą i sąsiadującego parkingu, wykorzystywanego na potrzeby szkoły i Centrum Kultury. Postawienie zaś ogrodzenia ograniczyłoby funkcjonalność parkingu. Dodał, że modernizacja tego miejsca w przyszłości utworzy nowe ciągi piesze, podwyższające poziom bezpieczeństwa uczniów, a brak ogrodzenia nie spowodował dotychczas zagrożeń.

(dowód: akta kontroli str. 176)

Ocena cząstkowa

Gimnazjum nie zapewniło uczniom w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole. Zastrzeżenia NIK dotyczą w szczególności stanu nawierzchni placu przed wejściem do szkoły oraz sąsiadującego parkingu, nieumieszczenia w widocznym i łatwo dostępnym miejscu planu ewakuacji, niezapewnienia możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, niekompletnych apteczek szkolnych oraz nieprawidłowego sposobu prowadzenia postępowań powypadkowych. Nieskuteczne były również działania w zakresie ochrony uczniów przed dostępem przed niepożądanymi treściami w Internecie na komputerach udostępnionych przez Gimnazjum.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴, wnosi o:

1. Zapewnienie równej nawierzchni na placu przed wejściem do szkoły i na sąsiadującym z nim parkingu.
2. Umieszczenie planu ewakuacji szkoły w widocznym i łatwo dostępnym miejscu.
3. Odnowienie sufitów i ścian, zgodnie z wytycznymi Inspekcji Sanitarnej.
4. Zapewnienie możliwości pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.
5. Przestrzeganie zasad dotyczących postępowania powypadkowego, w tym niezwłoczne powiadamianie organu prowadzącego, rady rodziców i pracownika służby bhp, a także powołanie zespołu powypadkowego, celem przeprowadzenia postępowań powypadkowych oraz opracowania wymaganej dokumentacji powypadkowej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

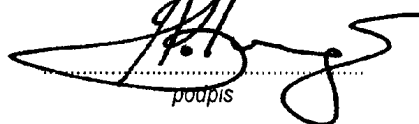
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 22 lipca 2016 r.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Barbara Gilińska

podpis

¹⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.